

Společné jmění manželů, právní režim dávky Kindergeld

Peněžní prostředky tvořící dávku Kindergeld jsou německou veřejnoprávní úpravou pojímány jako prostředky vyplácené rodiči dítěte (zpravidla nezletilého) a mající kompenzovat výdaje a náklady, které jsou spojeny s plněním vyživovací povinnosti rodiče vůči dítěti. Proto je také veřejnoprávními předpisy naznačováno (§ 1 BKG), že tyto prostředky mají být použity ve prospěch dítěte, aniž by však v soukromoprávní rovině byla jakkoliv řešena situace, že rodič tyto prostředky ve prospěch dítěte nepoužije. Neplnění vyživovací povinnosti v takovém případě umožňuje dítěti žádat o vyplácení dávky Kindergeld (§ 74 EStG) Úřad pro rodinné dávky, který je poskytuje z tzv. rodinných fondů (Familienkasse). Uvedená dávka není shodná s tzv. přídavky na dítě poskytovanými jako dávka státní sociální podpory podle zákona č. [117/1995 Sb.](#), o státní sociální podpoře, neboť přírůstek na dítě představuje dávku poskytovanou v závislosti na výši příjmu (§ 2 písm. a) bod 1 zákona č. [117/1995 Sb.](#)), zatímco Kindergeld je vyplácen bez ohledu na výši příjmů rodičů. Pokud jsou uvedené prostředky použity ve prospěch dítěte, odpovídá jejich použití účelu vyplývajícímu z uvedených veřejnoprávních předpisů a představují finanční prostředky spotřebované v souladu se zákonnou úpravou. Jestliže však spotřebovány ve prospěch dětí nejsou a ani německá právní úprava soukromoprávní dosah takových případů výslovně neřeší (vyjma § 1612b BGB řešícího promítnutí Kindergeld do vyživovací povinnosti), takové prostředky nejsou vyloučeny z režimu společného jmění manželů jenom pro veřejnoprávní naznačení účelu takových prostředků.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 22 Cdo 3127/2020-98 ze dne 8.2.2022)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně N. Z., narozené XY, bytem v XY, zastoupené Mgr. et Mgr. L.H., advokátem se sídlem v Ch., proti žalovanému J. Z., narozenému XY, bytem v XY, zastoupenému JUDr. H.V.V., advokátkou se sídlem v Ch., o vypořádání společného jmění manželů, vedené u Okresního soudu v Chebu pod sp. zn. 12 C 334/2019, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 10. června 2020, č. j. 15 Co 104/2020-81, tak, že rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 10. června 2020, č. j. 15 Co 104/2020-81, se ruší a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Okresní soud v Chebu (dále jen „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 13. 2. 2020, č. j. 12 C 334/2019-59, zamítl žalobu, kterou se žalobkyně domáhala vypořádání zaniklého společného jmění manželů (dále také „SJM“) tak, že ze SJM se do výlučného vlastnictví žalobkyně přikazují movité věci nacházející se v bytě na adrese XY, a to konkrétně televizor zn. XY, kuchyňský set sestávající se ze čtyř židlí a kuchyňského stolu, šatní skříň v ložnici a pohovka v obývacím pokoji, peněžní prostředky na účtu č. XY, do výlučného vlastnictví žalovaného úvěr č. 33620830 s měsíční splátkou ve výši 3 098 Kč, peněžní prostředky na účtu č. XY s tím, že žalovaný je povinen uhradit žalobkyni na vypořádání podílů částku 223 776 Kč (výrok I). Dále rozhodl o nákladech řízení (výrok II).

Soud prvního stupně se ve svém rozhodnutí zabýval povahou Kindergeldu – dávky systému sociálního

zabezpečení německého práva - vyplaceného na účet žalovaného. Vzal za nesporné, že žalovaný obdržel v prosinci 2016, tedy v době trvání manželství účastníků, doplatek Kindergeldu za období od března 2014 do prosince 2016 včetně a následně mu byl vyplácen Kindergeld do doby zániku manželství dne 9. 3. 2017 měsíčně na oba nezletilé syny. Okamžikem připsání Kindergeld na účet vedený na jméno žalovaného v období od prosince 2016 do 9. 3. 2017 se podle soudu prvního stupně tyto finanční prostředky staly součástí SJM podle § 711 odst. 2 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, neboť nešlo o majetkové hodnoty vyloučené ze zákonného režimu podle § 709 odst. 1 písm. a), b), c), d), e) tohoto zákoníku. Pokud jde o povahu Kindergeld podle právní úpravy Spolkové republiky Německo (dále jen „SRN“), bylo prokázáno, že se jedná o daňové zvýhodnění rodičů, případně pečujícího rodiče, které má kompenzovat zátěž v souvislosti s jejich vyživovací povinností vůči dětem. Kindergeld by měl být určen pro dítě ke krytí jeho finančních potřeb ve smyslu „§ 1612b Bürgerliches Gesetzbuch (BGB)“ a měl by být zohledněn ve smyslu tohoto ustanovení při rozhodování o výši výživného v SRN. I ze znění „§ 1 Bundeskindergeldgesetz (BKGG): Příklad na dítě obdrží pro dítě ten, kdo... (tedy nikoliv znění, že přídavek na dítě obdrží dítě k rukám rodiče), včetně skutečnosti, že Kindergeld je koncipován jako daňové zvýhodnění podle § 31 a násl. a § 62 a násl. Einkommensteuergesetz (EStG)“, což ostatně koresponduje se vznikem nároku osobě, která je v rozhodném období daňovým rezidentem SRN, tedy vykonává v SRN výdělečnou činnost, měl soud za to, že se jedná i z perspektivy právní úpravy SRN o přídavek, který je určen pečujícímu rodiči, který jej má následně využít pro dítě. Příjemcem tohoto příspěvku je tak rodič, který jej má následně využít pro pokrytí finančních potřeb dítěte. Zároveň není stanoveno, jakým konkrétním způsobem, v jakém časovém období, ani zda krytí finančních potřeb dítěte je míněno pouze restriktivně ve smyslu nákupu věcí, které budou výhradně sloužit potřebám dítěte, či zda je možno tento příspěvek využít např. i pro vybavení domácnosti, které bude následně využívat i dítě, vůči kterému je přídavek čerpán.

Navzdory tomu, že soud prvního stupně dospěl k závěru, že obdržený Kindergeld je součástí SJM, žalobu o vypořádání SJM zamítl. Dospěl totiž dále k závěru, že dohodou o vypořádání SJM byl vypořádán veškerý majetek, pohledávky a závazky tvořící předmět SJM stran sporu, a to včetně finančních prostředků z dávky Kindergeld připsaných na účtu žalovaného, již vypořádán.

K odvolání žalobkyně Krajský soud v Plzni (dále jen „odvolací soud“) rozsudkem ze dne 10. 6. 2020, č. j. 15 Co 104/2020-81, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil (výrok I) a rozhodl o nákladech odvolacího řízení (výrok II).

Odvolací soud k povaze Kindergeldu uvedl, že tuto dávku nelze ztotožnit s přídavkem na dítě jako je dávka státní sociální podpory v tuzemsku, ale ani s daňovou úlevou poskytovanou za určitých podmínek rodičům (plátcům daně v Německu). Podle závěru odvolacího soudu představuje Kindergeld prostředky určené na pokrytí potřeb dítěte. V případě, že by peníze inkasované jedním z rodičů jako Kindergeld byly prokazatelně použity jinak, než ve prospěch dítěte, mohlo by jít o bezdůvodné obohacení (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 9. 2017, sp. zn. 28 Cdo 1544/20217) a při stanovení výživného pro děti je třeba k vyplácení Kindergeldu přihlídnout (usnesení Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2017, sp. zn. II. ÚS 2967/15).

Rozhodnutí „Familienkasse Sachsen (rodinné pokladny)“ ze dne 6. 12. 2016 o zpětném přiznání Kindergeldu bylo vydáno podle zákona o dani z příjmu (EStG), který upravuje v § 31 dávky poskytované poplatníkům daně pro děti. Jde jednak podle § 32 odst. 6 EStG o daňový příspěvek, ale formulačně upraven tak, že jde o dávku pro dítě, neboť ji označuje jako „osvobození od daně rovnající se životní úrovni dítěte“. Další možnost zvýhodnění dítěte pak upravuje část X. téhož zákona s nadpisem Přídavek na dítě, který je určen rovněž pro potřeby dětí. Nařízeními (ES) č. 883/2004 a (ES) č. 987/2009 se koordinují systémy sociálního zabezpečení členských států a stanoví se jednotný postup při poskytování sociálních dávek migrujícím pracovníkům. Konkrétně tyto předpisy upravují i „rodinné dávky“ a způsob určení jejich výše. Zejména je ale nutno poukázat na „§

1612b BGB“, podle něhož Kindergeld připadající na dítě je nutné použít na krytí jeho materiálních potřeb. Praxe v Německu je pak taková, že pokud jeden z rodičů plní svoji vyživovací povinnost osobní péčí, snižuje se tím materiální potřeba dítěte o jednu polovinu Kindergeld. Další polovina Kindergeld pak snižuje ve výsledku částku, která je uložena na výživném povinnému rodiči.

Uvedenými zásadami platnými v německém prostředí se české soudy nemusejí striktně řídit, nicméně ze všech uvedených předpisů podle odvolacího soudu vyplynulo, že Kindergeld jsou peněžní prostředky, které jsou účelově určené na krytí potřeb dětí. Na charakteru těchto částek samozřejmě nic nemění to, že jsou v některých případech vyplaceny zpětně až za šest měsíců, a jde tedy o vyšší jednorázovou částku. Peníze, které obdržel žalovaný na základě rozhodnutí Familienkasse Sachsen ze dne 6. 12. 2016 tedy podle odvolacího soudu nejsou součástí SJM a v přezkoumávané věci to znamená, že jejich vyplacení nijak neovlivňuje platnost dohody účastníků ze dne 14. 12. 2016 o vypořádání SJM. Tato dohoda je tedy platná, resp. tvrzené důvody neplatnosti neobstojí, a návrh na nové vypořádání SJM nemůže být úspěšný.

Proti rozsudku odvolacího soudu v rozsahu výroku I podala žalobkyně dovolání. Přípustnost dovolání je podle žalobkyně založena tím, že otázku, zda vyplacený Kindergeld za dobu trvání manželství je předmětem SJM či ne, dovolací soud ve své rozhodovací praxi dosud neřešil. Zčásti obdobnou věc dovolací soud řešil v rozhodnutí sp. zn. 28 Cdo 1544/2017. V něm dovolací soud nevyhověl žalobnímu žádání, ovšem v teoretické rovině se postavil na stanovisko, že v případě, že osobně o nezletilé děti nepečující rodič v SRN Kindergeld obdrží, ale ve prospěch nezletilých dětí jej nepoužije, jedná se o bezdůvodné obohacení tohoto rodiče. Zásadní skutková distinkce mezi tímto případem a řízením, které je projednáváno, je ovšem v tom, že zatímco v řízení, v němž padl odkazovaný judikát, nebyli rodiče nezletilého v době vyplacení Kindergeldu manželi, v souzeném případě je situace opačná. Vzhledem k tomu, že jiné rozhodnutí dovolacího soudu v těchto otázkách nepadlo, žalobkyně se domnívá, že dovolání je podle § 237 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, přípustné, neboť jde o otázky, které dovolací soud zcela ve všech souvislostech neřešil (a neřeší je ani nálezný Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 2967/15, na který rovněž odkazuje odvolací soud). Dovolací soud v rozhodnutí sp. zn. 28 Cdo 1544/2017 konstatoval určitou podobnost Kindergeldu (z hlediska účelu) s českými přídávky na dítě podle § 17 zákona č. [117/1995](#) Sb., o státní sociální podpoře. To ostatně vyplývá i ze samotného rozhodnutí Familienkasse ze dne 6. 12. 2016. Obě dávky, jak česká, tak německá, jsou určeny k pokrytí potřeb dítěte. To však ještě podle názoru žalobkyně neznamená, že je vyloučen závěr, že je Kindergeld příjmem SJM. Je totiž třeba poukázat na rozdílnost úprav v České republice a v SRN. Ustanovení § 17 zákona č. [117/1995](#) Sb. zní takto: „Nárok má nezaopatřené dítě, jestliže rozhodný příjem v rodině nepřevyšuje součin částky životního minima rodiny a koeficientu 2,70.“ Ovšem § 62 odst. 1 EstG, který upravuje otázku, kdo je oprávněnou osobou pro pobírání Kindergeldu, stanoví, že je to jednoznačně rodič. To vyplývá nejen z uvedeného ustanovení zákona (ale i z § 64 odst. 1 EstG a § 1 BKG), ale rovněž z rozhodnutí Familienkasse: „Na základě tohoto rozhodnutí máte ve Vaší věci přídávku na dítě od měsíce března 2014 nárok na následující přídavek na dítě“, přičemž rozhodnutí je adresováno žalovanému, tedy opět podle úpravy SRN je příjemcem Kindergeldu rodič. Podle žalobkyně nejde o žádnou z výjimek uvedených v § 709 odst. 1 písm. a) – e) zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník. Navrhuje, aby dovolací soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný se k dovolání nevyjádřil.

Nejvyšší soud jako soud dovolací věc projednal podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 30. 9. 2017 (dále jen „o. s. ř.“), neboť rozhodnutí odvolacího soudu bylo vydáno po tomto datu (srovnej článek II bod 2 části první zákona č. [296/2017](#) Sb.).

Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení

otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Dovolací soud přezkoumá rozhodnutí odvolacího soudu v rozsahu, ve kterém byl jeho výrok napaden (§ 242 odst. 1 o. s. ř.). Rozhodnutí odvolacího soudu lze přezkoumat jen z důvodu vymezeného v dovolání. Je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlédne též k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3, jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, i když nebyly v dovolání uplatněny (§ 242 odst. 3 o. s. ř.).

Podle § 3028 odst. 1, 2 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník (dále též jen „o. z.“) tímto zákonem se řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne nabytí jeho účinnosti. Není-li dále stanoveno jinak, řídí se ustanoveními tohoto zákona i právní poměry týkající se práv osobních, rodinných a věcných; jejich vznik, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se však posuzují podle dosavadních právních předpisů.

Společná jmění manželů vzniklá za účinnosti zákona č. [40/1964](#) Sb., občanský zákoník (dále jen „obč. zák.“), se do 31. 12. 2013 řídila úpravou obsaženou v tomto zákoně; po 1. 1. 2014 se však řídí již úpravou obsaženou v zákoně č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, s korektivem obsaženým v § 3028 odst. 2 části věty za středníkem o. z. Protože v dané věci zaniklo SJM účastníků po 1. 1. 2014 a až po účinnosti zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, vzniklo účastníkům právo domáhat se vypořádání SJM rozhodnutím soudu (§ 736 věta první, § 740 a § 765 odst. 2 o. z.), podléhá režim jeho vypořádání soudem již příslušným ustanovením zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník (zejména § 736 a násl. o. z.).

V projednávané věci bylo zjištěno, že na základě rozhodnutí Familienkasse Sachsen ze dne 6. 12. 2016 žalovaný obdržel částku představující tzv. Kindergeld ve výši 12 752 EUR za období březen 2014 až prosinec 2016 (a následně pak další dávky uvedeného příspěvku). Kindergeld vyplacený za dobu trvání manželství od 15. 8. 2015 do 9. 3. 2017 posoudil soud prvního stupně jako součást společného jmění manželů, zatímco odvolací soud jej za součást společného jmění manželů nepovažoval. Za této situace bylo pro rozhodnutí věci podstatné mimo jiné vyřešení otázky, zda uvedená dávka Kindergeld, vyplacená za dobu trvání manželství, tvoří součást společného jmění manželů či nikoliv. Protože na řešení této otázky je rozhodnutí soudů založeno, žalobkyně závěry soudy přijaté v tomto ohledu napadá a uvedená otázka nebyla v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu vyřešena, je dovolání přípustné ve smyslu § 237 o. s. ř. a je i důvodné.

Protože manželství účastníků bylo uzavřeno po 1. 1. 2014 (15. 8. 2015), podléhá řešení uvedené právní otázky režimu zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník.

Odvolací soud dospěl při jejím řešení k závěru, že uvedené finanční prostředky součást společného jmění manželů netvoří.

Podle § 709 odst. 1 o. z. součástí společného jmění je to, čeho nabyt jeden z manželů nebo čeho nabyli oba manželé společně za trvání manželství, s výjimkou toho, co a) slouží osobní potřebě jednoho z manželů, b) nabyt darem, děděním nebo odkazem jen jeden z manželů, ledaže dárce při darování nebo zůstavitel v pořízení pro případ smrti projevil jiný úmysl, c) nabyt jeden z manželů jako náhradu nemajetkové újmy na svých přirozených právech, d) nabyt jeden z manželů právním jednáním vztahujícím se k jeho výlučnému vlastnictví, e) nabyt jeden z manželů náhradou za poškození, zničení nebo ztrátu svého výhradního majetku.

Dovolací soud je nucen především konstatovat, že rozhodnutí odvolacího soudu důsledně

nerespektuje zákonné požadavky na odůvodnění rozhodnutí ve smyslu § 157 odst. 2 o. s. ř., podle kterého není-li dále stanoveno jinak, soud v odůvodnění rozsudku uvede, čeho se žalobce (navrhovatel) domáhal a z jakých důvodů a jak se ve věci vyjádřil žalovaný (jiný účastník řízení), stručně a jasně vyloží, které skutečnosti má prokázány a které nikoliv, o které důkazy opřel svá skutková zjištění a jakými úvahami se při hodnocení důkazů řídil, proč neprovedl i další důkazy, jaký učinil závěr o skutkovém stavu a jak věc posoudil po právní stránce; není přípustné ze spisu opisovat skutkové přednesy účastníků a provedené důkazy. Soud dbá o to, aby odůvodnění rozsudku bylo přesvědčivé. Odůvodnění uvedené v písemném vyhotovení rozsudku musí být v souladu s vyhlášeným odůvodněním.

Jedním ze zákonných požadavků na odůvodnění rozhodnutí soudu je uvedení, jak soud věc posoudil po právní stránce. Tato povinnost se v soudní praxi zpravidla realizuje citací příslušného zákonného ustanovení, které na věc dopadá, a jeho konkrétním výkladem na poměry dané věci.

Rozhodnutí odvolacího soudu však obsah žádného zákonného ustanovení neuvádí a z rozhodnutí není zcela zřejmé, jaké právní úvahy vedly odvolací soud k jeho závěru o tom, že peněžní prostředky tvořící Kindergeld součástí společného jmění manželů nejsou.

Odůvodnění rozsudku odvolacího soudu obsahuje toliko formulaci, že odvolací soud „v odvolacím řízení zkoumal zejména, zda jde o příjem získaný jedním z manželů nebo oběma za trvání manželství podle § 709 odst. 1 o. z.“ Obsah tohoto zákonného ustanovení však odůvodnění rozhodnutí odvolacího soudu neobsahuje a neobsahuje ani jeho právní výklad.

Ustanovení § 709 odst. 1 o. z. je založeno na principu tzv. generální klauzule vyjadřujícím, že součástí společného jmění manželů je (za splnění obecných předpokladů § 708 odst. 1 o. z.) to, čeho nabyl jeden z manželů nebo čeho nabyli oba manželé společně za trvání manželství, se zákonnými výjimkami uvedenými pod písm. a) – e) v § 709 odst. 1 o. z.

Potřeba vysvětlení právních úvah, kterými se odvolací soud řídil, je v dané věci namísto tím spíše, že rozhodná právní otázka nebyla v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu dosud řešena a její součástí je i přesah do práva jiného státu.

Odůvodnění rozhodnutí odvolacího soudu po sumarizaci závěrů vztahujících se k dávce Kindergeld (bod 5 a 6 odůvodnění rozsudku) pak toliko uzavírá, že jde o „peněžní prostředky, které jsou účelově určené na krytí potřeb dětí“, a proto peníze, které „obdržel žalovaný na základě dopisu Familienkasse Sachsen ze dne 6. 12. 2016 nejsou součástí společného jmění manželů“. Žádný výklad § 709 o. z. však rozhodnutí odvolacího soudu neobsahuje.

Soud prvního stupně naproti tomu své právní závěry formuloval jasně potud, že uvedené finanční prostředky považoval za příjem rodiče (náležející do společného jmění manželů) s tím, že nejde o žádnou z výjimek podle § 709 odst. 1 písm. a) – e) o. z.

Z rozhodnutí odvolacího soudu tak není především patrné, jaká právní úvaha ho vedla k závěru, že peněžní prostředky Kindergeld netvoří součást společného jmění manželů, zda jde o některou z výjimek obsažených v § 709 odst. 1 písm. a) – e) o. z., zda uvedené prostředky nepovažoval za naplňující tzv. generální klauzuli v § 709 odst. 1 o. z., či zda ho k vyloučení ze SJM vedla jiná právní úvaha.

V této souvislosti pouze odvolací soud podotýká, že samotná okolnost, že dávka Kindergeld je podle odůvodnění rozsudku odvolacího soudu součástí systému sociálního zabezpečení Spolkové republiky Německo, ještě bez dalšího neznamená její automatické vyloučení z režimu společného jmění manželů. Dovolací soud sdílí závěry vyslovené v odborné literatuře (reflektující i přístup soudní

praxe), že příjmy ze sociálního zabezpečení bez dalšího ze společného jmění manželů vyloučeny nejsou (k tomu srovnej např. MELZER, F., TÉGL, P. a kol. Občanský zákoník - velký komentář. Svazek IV. § 655-975. Praha: Leges, 2016, s. 294; KRÁLÍČKOVÁ, Z., HRUŠÁKOVÁ, M., WESTPHALOVÁ, L. a kol. Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655-975). Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 145).

Z odůvodnění rozhodnutí odvolacího soudu je nicméně patrné, že peněžní prostředky dávky Kindergeld za součást společného jmění manželů nepovažoval.

S tímto právním posouzením věci se dovolací soud neztotožnil.

Právní úprava dávky označené jako Kindergeld je obsažena ve dvou právních předpisech. Jednak je to spolkový zákon o přídavku na děti ze dne 28. 1. 2009, BGB1. IS. 142, 3177 (Bundeskindergeldgesetz, dále též „BKGG“) a jednak zákon o dani z příjmů (Einkommensteuergesetz, dále též „EStG“). V dané věci podle zjištění nalézacích soudů bylo rozhodnutí Familienkasse Sachsen ze dne 6. 12. 2016 o zpětném přiznání Kindergeld vydáno podle zákona o dani z příjmu (má-li jeden z rodičů nárok na Kindergeld podle zákona o dani z příjmu a druhý rodič podle zákona o přídavku na děti, upřednostňuje se nárok podle zákona o dani z příjmu).

Kindergeld je svou povahou jistým typem daňového zvýhodnění. Jde o veřejnoprávní sociální dávku, která „má ulehčit rodičům zátěž vyplývající z jejich vyživovací povinnosti vůči dětem“ (§ 31 věta první EStG). Uvedená dávka je určena k zajištění minimálních existenčních potřeb dětí tím, že představuje podporu rodin a kompenzuje jim náklady na výchovu dětí. Pomáhá ke snížení finančního zatížení rodičů a je primárně určena jako podpora pro rodiče, kterým vznikají zvýšené náklady v souvislosti s tím, že vychovávají a vyživují dítě.

Německá odborná literatura ve vztahu k § 1612b německého občanského zákoníku (Bürgerliches Gesetzbuch, dále též jen „BGB“), jenž upravuje vztah mezi vyživovací povinností rodičů k dětem a dávkou Kindergeld, vychází z toho, že oprávněnou osobou je rodič a nikoliv dítě; Kindergeld je finanční prostředek náležející rodiči, kterému je poskytován, přičemž výjimkou jsou úplní sirotci a děti, u nichž není známo, kde se jejich rodiče nacházejí. Kindergeld slouží podpoře rodiny, přičemž zvýhodněna má být rodina, nikoliv jen jednotlivec, kterému se Kindergeld vyplácí. Samotná okolnost, že se vyplácí pouze jednomu z rodičů, představuje zjednodušení správy ohledně takto získaných finančních prostředků. Podle německé judikatury se nepovažuje za příjem dítěte. Dítě nemá možnost požadovat Kindergeld od rodiče, kterému je vyplácen a v případě, že uvedená dávka, vyplacená rodiči, není použita ve prospěch dítěte (např. si rodič ponechá peníze pro svou osobní potřebu), není dána žádná sankce. V takovém případě pak dítě může požadovat Kindergeld nikoliv od rodiče, ale od Úřadu pro rodinné dávky (Familienkasse), a to na jeho žádost (k tomu srovnej blíže: LUTHIN, Horst in: SCHWAB, Dieter. Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch, 4. vydání. München: Verlag C. H. Beck, 2002, § 1612b, marg. č. 2, 27-30, str. 762).

Peněžní prostředky tvořící dávku Kindergeld jsou tak německou veřejnoprávní úpravou pojímány jako prostředky vyplácené rodiči dítěte (zpravidla nezletilého) a mající kompenzovat výdaje a náklady, které jsou spojeny s plněním vyživovací povinnosti rodiče vůči dítěti. Proto je také veřejnoprávními předpisy naznačováno (§ 1 BKGG), že tyto prostředky mají být použity ve prospěch dítěte, aniž by však v soukromoprávní rovině byla jakkoliv řešena situace, že rodič tyto prostředky ve prospěch dítěte nepoužije. Neplnění vyživovací povinnosti v takovém případě umožňuje dítěti žádat o vyplácení dávky Kindergeld (§ 74 EStG) Úřad pro rodinné dávky, který je poskytuje z tzv. rodinných fondů (Familienkasse). Odvolací soud pak správně uvedl, že uvedená dávka není shodná s tzv. přídavky na dítě poskytovanými jako dávka státní sociální podpory podle zákona č. [117/1995](#) Sb., o státní sociální podpoře, neboť přídavek na dítě představuje dávku poskytovanou v závislosti na výši příjmu (§ 2 písm. a) bod 1 zákona č. [117/1995](#) Sb.), zatímco Kindergeld je vyplácen bez ohledu na

výši příjmů rodičů.

Dovolací soud pak nemá pochybnost, že pokud uvedené prostředky jsou použity ve prospěch dítěte, odpovídá jejich použití účelu vyplývajícímu z uvedených veřejnoprávních předpisů a představují finanční prostředky spotřebované v souladu se zákonnou úpravou.

Jestliže však spotřebovány ve prospěch dětí nejsou a ani německá právní úprava soukromoprávní dosah takových případů výslovně neřeší (vyjma § 1612b BGB řešícího promítnutí Kindergeld do vyživovací povinnosti), zastává dovolací soud názor, že takové prostředky nejsou vyloučeny z režimu společného jmění manželů jenom pro veřejnoprávní naznačení účelu takových prostředků, jak uvažoval odvolací soud, neboť splňují předpoklady obsažené v § 709 odst. 1 o. z. To v dané věci platí tím spíše, jestliže Kindergeld byl (zčásti) vyplácen zpětně k rukám žalovaného, jemuž nezletilé děti nebyly ani na dobu před rozvodem ani pro dobu pro rozvodu svěřeny do výchovy.

Jelikož rozsudek odvolacího soudu ve smyslu § 241a odst. 1 o. s. ř. spočívá na nesprávném právním posouzení věci, dovolací soud podle § 243e odst. 1 o. s. ř. napadený rozsudek zrušil a věc mu vrátil podle § 243e odst. 2 věty první o. s. ř. k dalšímu řízení.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)